

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

КОЦЕВА-ДЕНЧЕВА СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 12499/05)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

10 юни 2010 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

10/09/2010 г.

Това решение е окончателно при условията, посочени в чл. 44, ал. 2 от Конвенцията, но може да претърпи редакционни промени.

По делото на Коцева-Денчева срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като камера в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,
Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),
Райт Марусте (Rait Maruste),
Марк Вилигер (Mark Villiger),
Изабел Беро-Льофевр (Isabelle Berro-Lefèvre),
Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиева, *съдии*,
и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на*

Отделението,

след проведено закрито заседание на 11 май 2010 г.,
се произнесе със следното съдебно решение, постановено на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 12499/05 г.) срещу Република България, подадена на 22 март 2005 г. пред Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от българската гражданка г-жа Маргарита Илиева Коцева-Денчева („жалбоподателката“).

2. Жалбоподателката е представлявана от г-жа С. Стефанова – адвокат в град Пловдив. Българското правителство („Правителството“) е представлявано от своя агент – г-жа М. Димова от Министерството на правосъдието.

3. На 19 януари 2009 г. председателят на Пето отделение решава да уведоми Правителството за отправената жалба. Решено е също така Съдът да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществуването на жалбата (чл. 29, ал. 3 от Конвенцията).

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

4. Жалбоподателката е родена през 1960 г. и живее в град Велико Търново.

5. Жалбоподателката е работила като медицински директор на психиатрична болница до 1996 г., когато е уволнена. На 17 февруари

1997 г. тя завежда иск срещу незаконно уволнение срещу Министерството на здравеопазването.

6. На 7 юли 1999 г. Софийски районен съд установява, че уволнението на жалбоподателката е незаконно и я възстановява на работа. Министерството на здравеопазването обжалва това решение.

7. Софийски градски съд, който разглежда въззивната жалба, провежда съдебни заседания на 18 февруари, 10 март и 2 юни 2000 г., като следващото заседание е насрочено на 8 ноември 2000 г. На 13 юни 2000 г. жалбоподателката подава жалба за бавност (вж. параграф 15 по-долу). На 23 юни 2000 г. председателят на Софийски апелативен съд намира жалбата за основателна и дава указания на по-долния съд да насрочи заседание по делото на по-ранна дата.

8. Софийски градски съд провежда заседание на 20 юли 2000 г. На 15 септември 2000 г. се произнася с решение, с което обявява иска на жалбоподателката срещу Министерството на здравеопазването за недопустим.

9. Жалбоподателката обжалва това решение. На 30 май 2002 г. Върховният касационен съд отменя решението на Софийски градски съд и връща делото. Софийски градски съд се произнася с ново решение на 9 август 2004 г., с което потвърждава решението на Софийски районен съд от 7 юли 1999 г.

10. На 23 декември 2004 г. Министерството на здравеопазването подава касационна жалба.

11. На 20 юни 2006 г., 4 юли 2007 г. и 1 февруари 2008 г. жалбоподателката подава молби във Върховния касационен съд да се ускори гледането на делото.

12. Върховният касационен съд провежда заседание на 15 февруари 2008 г. С решение от 4 март 2008 г. той отменя решението на Софийски градски съд от 9 август 2004 г. и връща делото за ново разглеждане.

13. Софийският градски съд разглежда делото отново и с решение от 12 януари 2009 г. потвърждава решението на Софийски районен съд от 7 юли 1999 г., като установява, че уволнението на жалбоподателката е незаконно и я възстановява на работа.

14. На 20 февруари 2009 г. Министерството на здравеопазването подава касационна жалба. На 19 август 2009 г. Върховният касационен съд обявява жалбата за допустима. Насрочено е заседание за разглеждане на жалбата по същество на 17 ноември 2010 г.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО

15. Чл. 217а от Гражданскопроцесуалния кодекс (ГПК) от 1952 г., в сила до 1 март 2008 г., предвижда жалба за бавност. Разпоредбата е въведена през юли 1999 г. Жалбата за бавност се разглежда от

председателя на по-горния съд, който дава конкретни указания какви действия да се предприемат, за да се ускори производството.

16. Съгласно чл. 255-257 ГПК от 2007 г., в сила от 1 март 2008 г., страните в гражданското производство могат да подадат молба за определяне на подходящ срок за извършването на определено процесуално действие. Молбата се разглежда от съдия от съответния горестоящ съд.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 6 АЛ. 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

17. Жалбоподателката се оплаква, че продължителността на производството по делото ѝ е прекомерна. Тя се позовава на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията и чл. 1 от Протокол № 1. Съдът счита, че оплакването следва да се разгледа единствено в светлината на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията, който в относимата си към случая част гласи следното:

““Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения ..., има право на ... гледане на неговото дело в разумен срок, от ... съд...”

18. Правителството признава, че продължителността на производството е прекомерна.

А. Допустимост

19. Съдът счита, че оплакването не е явно необосновано по смисъла на чл. 35, ал. 3 от Конвенцията, нито е недопустимо на друго основание. Следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

Б. По същество

20. Срокът, който следва да се вземе предвид, започва да тече на 17 февруари 1997 г., когато жалбоподателката завежда иск срещу незаконно уволнение (вж. параграф 5 по-горе), и все още не е приключил, тъй като Върховният касационен съд е насрочил съдебно заседание за 17 ноември 2010 (вж. параграф 14 по-горе). Следователно продължителността до момента е над 13 години за три инстанции.

21. Доколко разумна е продължителността на производството се преценява в светлината на обстоятелствата по делото и като се отчитат следните критерии: фактическа и правна сложност на делото, поведение на жалбоподателя и на компетентните власти, правен

интерес на жалбоподателя в спора (вж. наред с много други източници решението по делото *Фридлиндер срещу Франция (Frydlender v. France)* [ГК], № 30979/96 г., § 43, ЕСПЧ 2000-VII). При разглеждане на дела, свързани с трудови спорове, държавите са задължени да подхождат с особено старание (вж. *Руотоло срещу Италия (Ruotolo v. Italy)*, 27 февруари 1992 г., § 17, серия А № 230-D).

22. В настоящото дело Правителството признава, че продължителността на производството е прекомерна (вж. параграф 18 по-горе) и Съдът не вижда причина да достигне до различен извод. Съдът отбелязва, че производството продължава вече повече от 13 години и още не е приключило (вж. параграф 20 по-горе), че то засяга трудов спор, което задължава държавите да проявяват особено старание (вж. параграф 21 по-горе). Очевидно забавянията в производството са по вина на националните съдилища, които връщат делото няколко пъти и бавят неговото разглеждане. От друга страна, няма съществени забавяния по вина на жалбоподателката.

23. Следователно Съдът заключава, че в настоящото дело продължителността на производството е прекомерна и не отговаря на изискването за „разумен срок“. Съответно налице е нарушение на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

24. Жалбоподателката се оплаква на основание чл. 13 от Конвенцията, че не е имала на разположение ефективно правно средство за защита по отношение на прекомерната продължителност на производството. Чл. 13 гласи следното:

“Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.”

25. Правителството не коментира това оплакване.

А. Допустимост

26. Съдът отбелязва, че това оплакване е свързано с разгледаното по-горе оплакване и следователно трябва да бъде обявено за допустимо.

Б. По същество

27. Чл. 13 гарантира наличието на ефективно вътрешноправно средство за защита пред национален орган за твърдяно нарушение на

изискването, постановено в чл. 6, ал. 1, делото да бъде разгледано в разумен срок. Вътрешноправните средства за защита, които са на разположение на страна в съдебен процес, са „ефективни“ по смисъла на чл. 13, ако предотвратяват твърдяното нарушение или неговото продължаване, или осигуряват адекватно обезщетение за вече възникнало нарушение (вж. *Кудла срещу Полша (Kudła v. Poland)* [ГК], № 30210/96, § 156-7, ЕСПЧ 2000-XI).

28. В настоящото дело, въпреки че жалбоподателката се е възползвала от правно средство за защита по националното право, а именно жалба за бавност, тя е постигнала ускоряване на производството едва с три месеца и половина, като заседанието в Софийския градски съд, насрочено първоначално за 8 ноември 2000 г., е пренасрочено за 20 юли 2000 г. (вж. параграфи 7 и 8 по-горе). Съдът обаче не е убеден, че това правно средство би могло да повлияе съществено върху продължителността на производството като цяло (вж. *Кънчева срещу България*, № 9161/02, § 40, 3 юли 2008 г.), предвид факта, че то е на налице едва след юли 1999 г., а производството е започнало през февруари 1997 г. (вж. параграфи 5 и 15 по-горе); освен това жалбоподателката не е могла да прибегне до това средство по отношение на забавянията на делото във Върховния касационен съд (вж. *Павлова срещу България*, № 39855/03, § 31, 14 януари 2010 г.) и то не е могло да предотврати забавянията вследствие на многобройните връщания на делото.

29. Съдът не намира за нужно да разглежда дали правното средство за защита, предвидено в новия ГПК, а именно молба за определяне на подходящ срок за извършването на определено процесуално действие (вж. параграф 16 по-горе), би могло ефективно да ускори производството, тъй като последното вече е сериозно забавено преди въвеждането на това средство през март 2008 г.

30. Съдът не е уведомен за наличието на друго правно средство за защита, което да може да ускори производството по делото, или за правно средство за защита, което да предостави адекватно обезщетение за прекомерната продължителност.

31. Следователно в случая е налице нарушение на чл. 13.

III. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

32. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

“Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

А. Вреди

33. За имуществени вреди жалбоподателката претендира сумата от 49 937 евро (EUR) за пропуснат доход за периода 1996 – 2009 г. Тя също така претендира 25 000 евро обезщетение за неимуществени вреди, като твърди, че е чувствала безпомощност и страдание в продължение на години.

34. Правителството оспорва тези претенции.

35. Съдът не установява причинно-следствена връзка между установеното нарушение и претендираното обезщетение за имуществени вреди (вж. *Вилхо Ескелинен и други срещу Финландия (Vilho Eskelinen and Others v. Finland)* [ГК], № 63235/00, § 102, ЕСПЧ 2007-IV). Следователно няма основания да се присъжда обезщетение по този иск. От друга страна, Съдът счита, че жалбоподателката трябва да е претърпяла неимуществени вреди. Произнасяйки се по справедливост, Съдът присъжда 7 300 евро по този иск, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателката върху тази сума.

Б. Разноски

36. Жалбоподателката претендира също така 3 220 евро за разноски, свързани с производството пред Съда. В подкрепа на искането си тя представя почасова справка за извършена правна работа от нейния процесуален представител г-жа Стефанова. Тя иска сумата, присъдена ѝ от Съда по този иск, да бъде платена директно по банковата сметка на г-жа Стефанова.

37. Правителството оспорва тази претенция.

38. Съгласно практиката на Съда жалбоподател има право на възстановяване на разноски само доколкото е доказано, че те са действително и по необходимост направени и са в разумен размер. В настоящия случай, като взе предвид материалите, с които разполага, и горните съображения, Съдът намира за разумно да присъди 600 евро за всички видове разноски, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателката върху тази сума. Сумата следва да бъде платена директно на процесуалния представител на жалбоподателката, г-жа Стефанова.

В. Лихва за забава

39. Съдът счита за подходящо лихвата за забава да бъде изчислена на основата на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка, с добавени три процентни пункта.

**ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ
ЕДИНОДУШНО:**

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията;
3. *Постановява*, че е налице нарушение на чл. 13 от Конвенцията;
4. *Постановява*
 - (а) ответната държава да заплати на жалбоподателката в срок от три месеца от датата, на която съдебното решение влезе в сила съгласно чл. 44, ал. 2 от Конвенцията, долупосочените суми в левова равностойност към датата на плащането:
 - (i) EUR 7 300 (седем хиляди и триста евро) за неимуществени вреди, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателката върху тази сума;
 - (ii) EUR 600 (шестстотин евро) за разноски, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателката върху тази сума, които да бъдат платени директно по банковата сметка на процесуалния представител на жалбоподателката;
 - (б) след изтичане на горесцитирания тримесечен срок до извършване на плащането ще бъде дължима обикновена лихва върху горната сума в размер, равен на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка за периода на забава, с добавени три процентни пункта;
5. *Отхвърля* останалата част от иска на жалбоподателката за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 10 юни 2010 г. в съответствие с чл. 77, ал. 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар на Отделението

Пеер Лоренцен
Председател